

BÖLÜNEBİLME KURALLARI

BÖLÜNEBİLME KURALLARI NEDİR?

- 1 Bir doğal sayının bölme işlemi yapılmadan başka bir doğal sayıya tam bölünüp bölünmediğini bulmamızı sağlayan kurallara denir.
- 2 **Önemli Not:** Tüm doğal sayılar 1'e bölünür.
- 3 Burada 2'ye ; 3'e ; 4'e ; 5'e ; 6'ya ; 7'ye ; 8'e ; 9'a ; 10'a ve son olarak 11'ye bölünebilme kurallarına değinelim.

2 İLE BÖLÜNEBİLME

2 ile kalansız bölünen sayıları bulmak için elimizde doğal sayının birler basamağının çift olup olmadığına bakmamız yeterlidir.

Eğer birler basamağı çift sayıysa sayımız 2 ile kalansız bölünür. Yani birler basamağı 2 ile bölünebiliyorsa sayımız her zaman 2 ile kalansız bölünür.

Önemli Not

Bir sayının 2'ye bölümünden 1 veya 0 kalır yani ya tam bölünür ya da 1 kalanını verir.

ÖRNEK

24= Birler basamağı 4

$$\begin{array}{r} 4 \overline{) 24} \\ \underline{8} \\ 0 \end{array}$$

8= Birler basamağı 8

$$\begin{array}{r} 8 \overline{) 8} \\ \underline{8} \\ 0 \end{array}$$

1294326= Birler basamağı 6

$$\begin{array}{r} 6 \overline{) 1294326} \\ \underline{18} \\ 0 \end{array}$$

13= Birler basamağı 3

$$\begin{array}{r} 3 \overline{) 13} \\ \underline{9} \\ 4 \end{array}$$

5= Birler basamağı 5

$$\begin{array}{r} 5 \overline{) 5} \\ \underline{5} \\ 0 \end{array}$$

39845189= Birler basamağı 9

$$\begin{array}{r} 9 \overline{) 39845189} \\ \underline{81} \\ 8 \end{array}$$

3 İLE BÖLÜNEBİLME

Elimizdeki doğal sayının **rakamları toplamı 3 ile tam bölünebilen** sayılar 3'e kalansız bölünür.

ÖRNEK

9= Rakamları Toplamı 9

$$\begin{array}{r} 9 \overline{) 9} \\ \underline{9} \\ 0 \end{array}$$

24= Rakamları Toplamı 2+4=6

$$\begin{array}{r} 6 \overline{) 24} \\ \underline{18} \\ 6 \end{array}$$

1294326= Rakamları Toplamı 1+2+9+4+3+2+6=27

$$\begin{array}{r} 27 \overline{) 1294326} \\ \underline{108} \\ 214 \\ \underline{207} \\ 726 \\ \underline{729} \\ 0 \end{array}$$

8= Rakamları Toplamı 8

$$\begin{array}{r} 8 \overline{) 8} \\ \underline{8} \\ 0 \end{array}$$

13= Rakamları Toplamı 1+3=4

$$\begin{array}{r} 4 \overline{) 13} \\ \underline{12} \\ 1 \end{array}$$

39845189= Rakamları Toplamı 3+9+8+4+5+1+8+9=47

$$\begin{array}{r} 47 \overline{) 39845189} \\ \underline{353} \\ 4518 \\ \underline{423} \\ 2889 \\ \underline{282} \\ 69 \\ \underline{69} \\ 0 \end{array}$$

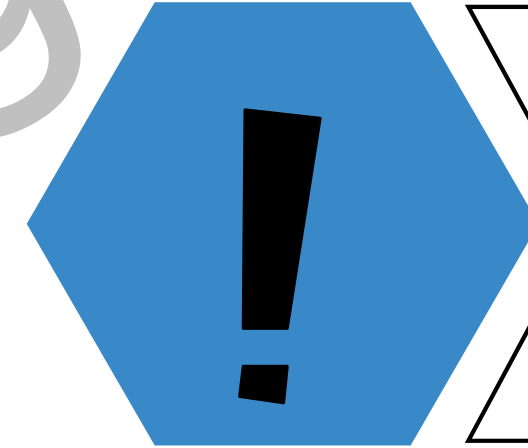

4 İLE BÖLÜNEBİLME

Son iki basamağı (onlar ve birler basamağı) 4'e tam bölünen doğal sayılar 4 ile kalansız bölünür.

Doğal sayımız rakam ise (0,1,2,3,4,5,6,7,8,9) yani bir basamaklı ise 4'e bölünen 4 ve 8 sayısı kalansız bölünür.

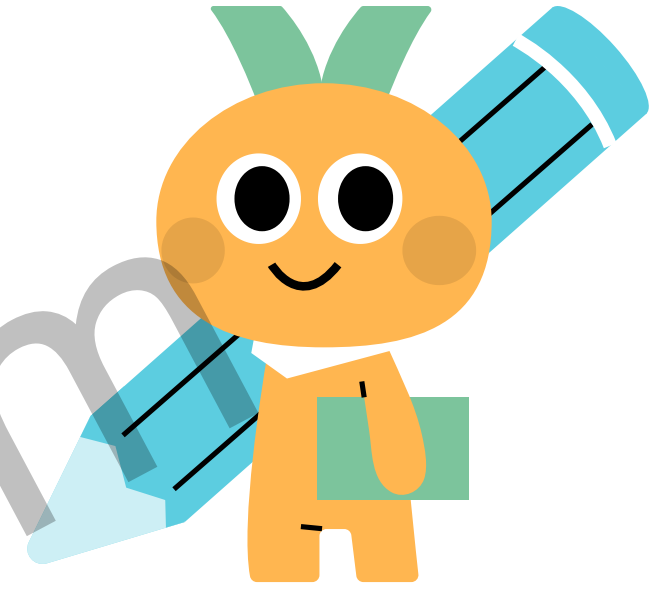

Bir sayının 4'e tam bölünebilmesi için **2 sayısına kesinlikle bölünmesi gerekir** yani çift olması gerekir.

Son iki basamak 0 ise (yani sayı ab00 şeklinde ise 00 sayısı da 4'ün 0 katı olduğu için tam bölünür.)

ÖRNEK

8= Son İki Basamak 8

$$\begin{array}{r} 8 \overline{) 4} \\ 2 \\ \hline 0 \end{array}$$

24= Son İki Basamak 24

$$\begin{array}{r} 24 \overline{) 4} \\ 6 \\ \hline 0 \end{array}$$

1294328= Son İki Basamak 28

$$\begin{array}{r} 28 \overline{) 4} \\ 7 \\ \hline 0 \end{array}$$

9= Son İki Basamak 9

$$\begin{array}{r} 9 \overline{) 4} \\ 2 \\ \hline 1 \end{array}$$

13= Son İki Basamak 13

$$\begin{array}{r} 13 \overline{) 4} \\ 3 \\ \hline 1 \end{array}$$

39845189= Son İki Basamak 89

$$\begin{array}{r} 89 \overline{) 4} \\ 22 \\ \hline 2 \end{array}$$

5 İLE BÖLÜNEBİLME

Birler basamağı 0 veya 5 olan tüm doğal sayılar 5 ile tam bölünür.

ÖRNEK

5= Birler basamağı 5

$$\begin{array}{r} 5 \overline{) 5} \\ \underline{0} \end{array}$$

25= Birler basamağı 5

$$\begin{array}{r} 5 \overline{) 25} \\ \underline{0} \end{array}$$

39845180= Birler basamağı 0

$$\begin{array}{r} 0 \overline{) 39845180} \\ \underline{0} \end{array}$$

9= Birler basamağı 9

$$\begin{array}{r} 9 \overline{) 9} \\ \underline{4} \end{array}$$

13= Birler basamağı 3

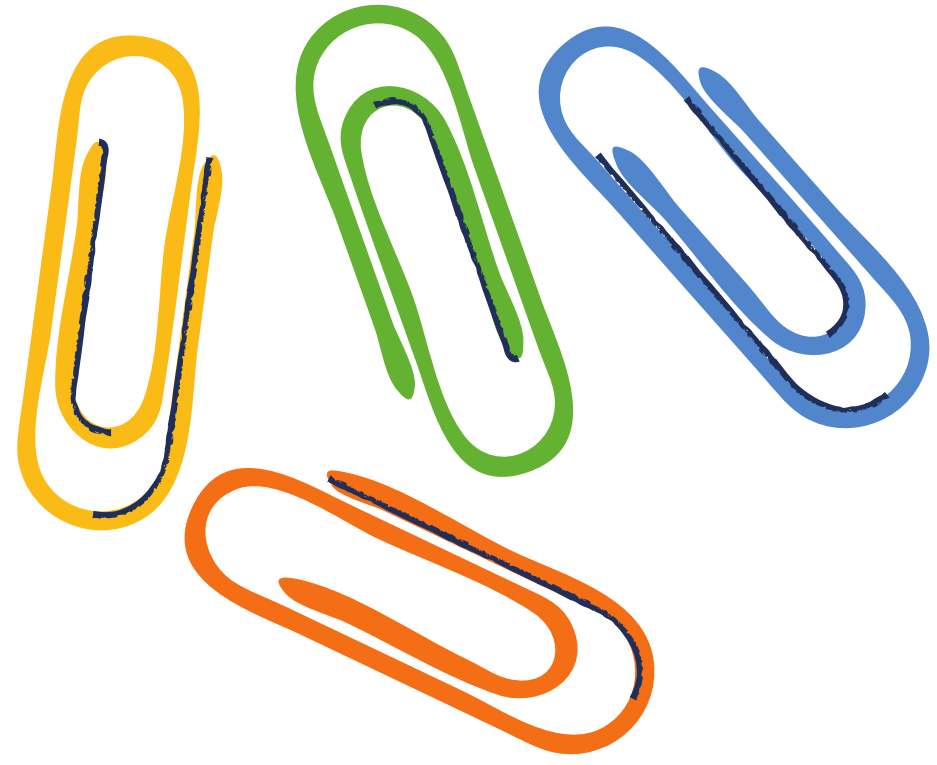
$$\begin{array}{r} 3 \overline{) 13} \\ \underline{0} \end{array}$$

1294328= Birler basamağı 8

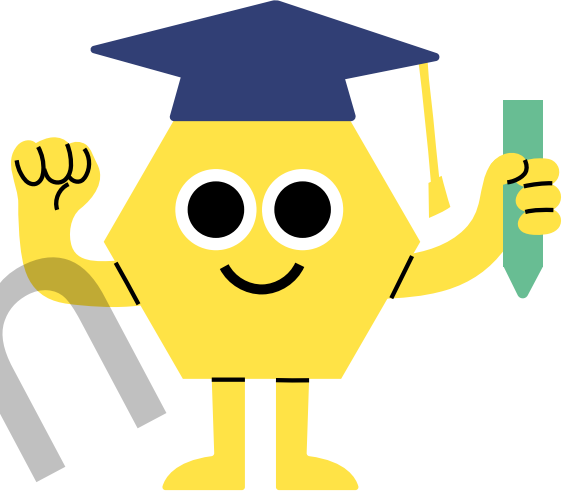
$$\begin{array}{r} 8 \overline{) 1294328} \\ \underline{3} \end{array}$$

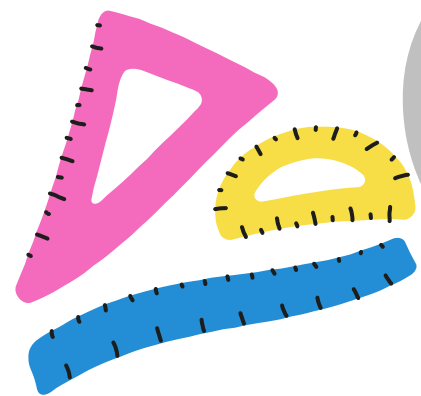
6 İLE BÖLÜNEBİLME

ÖRNEK

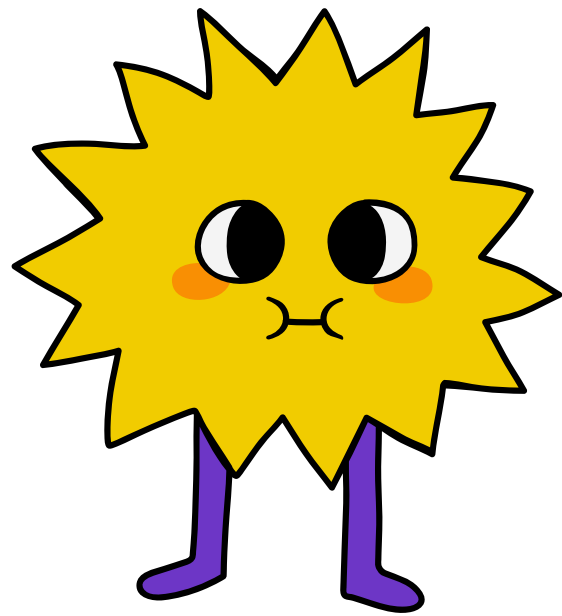
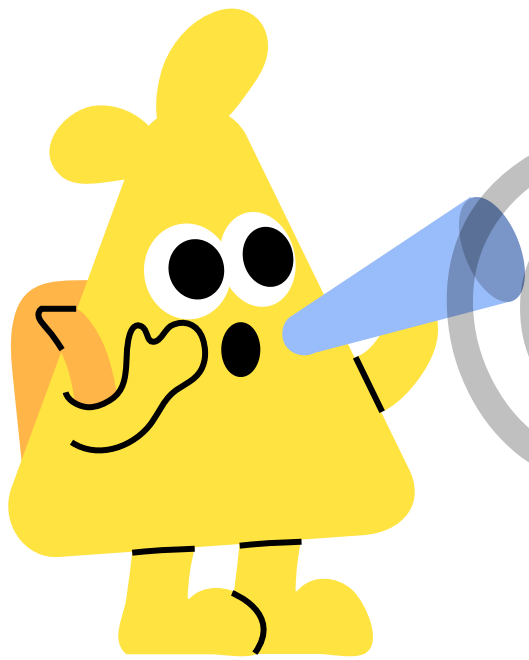
Hem 2 hem de 3
sayısına (ikisine birden)
bölünen sayılar 6'ya
tam bölünür.

Sayı 126	2 ile böl Çift Sayı; $6/2=0$	3 ile böl $1+2+6=9$ $\begin{array}{r} 9 \overline{) 3} \\ 3 \\ \hline 0 \end{array}$	6 ile Bölüm Evet
Sayı 64	2 ile böl Çift Sayı; $4/2=0$	3 ile böl $6+4=10$; $\begin{array}{r} 10 \overline{) 3} \\ 3 \\ \hline 1 \end{array}$	6 ile Bölüm Hayır
Sayı 526863102	2 ile böl Çift Sayı; $2/2=0$	3 ile böl $5+2+6+8+4+3+1+0+2=31$ $\begin{array}{r} 33 \overline{) 3} \\ 11 \\ \hline 0 \end{array}$	6 ile Bölüm Evet

ÖRNEK

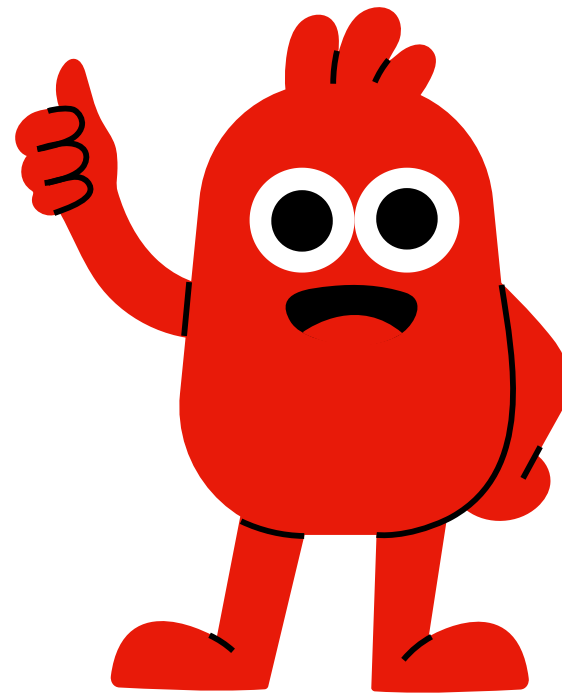
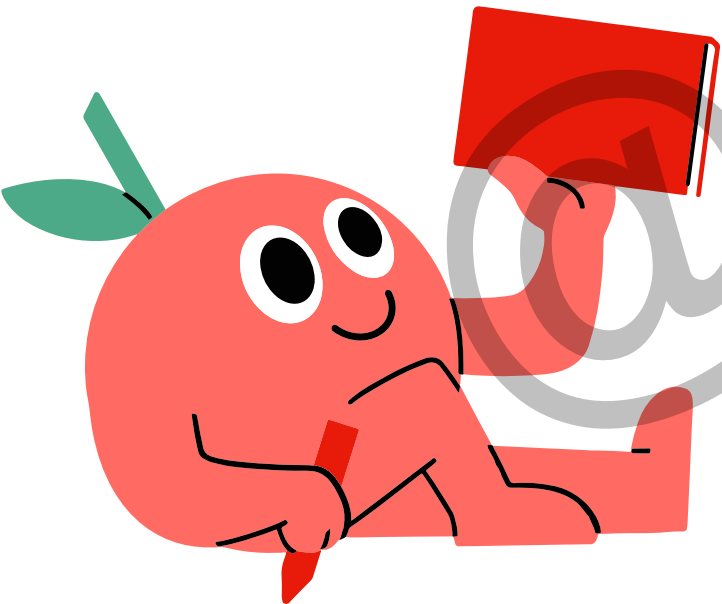
Sayı 265034523	2 ile böl Tek sayı; $2/1=1$ Kalan 1	3 ile böl $2+6+5+0+3+4+5+2+3=30$ $30 \div 3 = 10$ 0	6 ile Bölüm Hayır
Sayı 25	2 ile böl Tek Sayı; $5/2=1$ Kalan 1	3 ile böl $2+5=7$ $7 \div 3 = 2$ 1	6 ile Bölüm Hayır
Sayı 213	2 ile böl Tek Sayı; $3/2=1$ Kalan 1	3 ile böl $2+1+3=6$ $6 \div 3 = 2$ 0	6 ile Bölüm Hayır

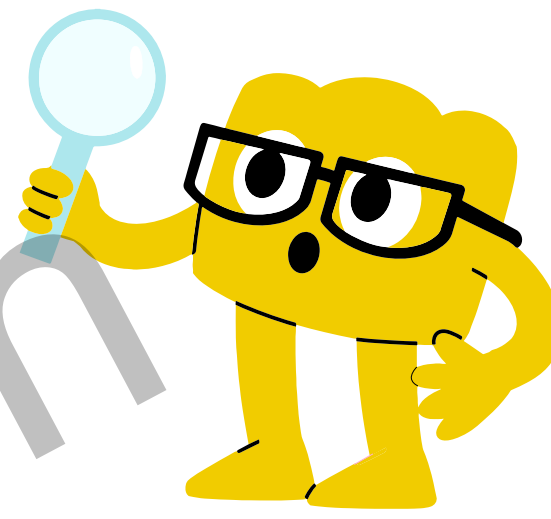
7 İLE BÖLÜNEBİLME

Elimizdeki doğal sayının rakamlarını (birler basamağından son basamağa doğru) sırasıyla 1; 3; 2; 1; -3; -2; 1; 3; 2... şeklinde çarparak elde ettiğimiz sayıları topluyoruz ve sonuç 7'nin katı ise doğal sayımız 7 ile tam bölünebilen bir sayıdır.

ÖRNEK

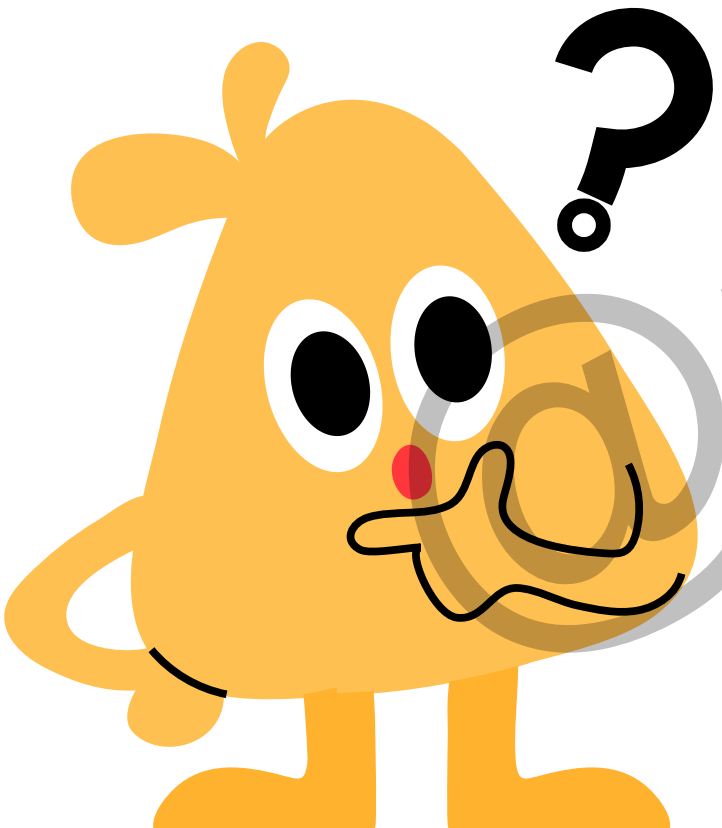

7 için çarpılan değerler (+1;+3;+2;-1;-3;-2;+1;+3;+2;-1;-3;-2....)											
.....	2	3	1	-2	-3	-1	2	3	1		
21=								2	1	3x2=6	1x1=1
										1+6	7
112=							1	1	2	1x2=2	1x3=3
										2x1=2	2+3+1
											7
25809=					2	5	8	0	9		
					2x(-3)=-6	5x(-1)=-5	8x2=16	0x3=0	9x1=9	9+0+16-5-6	14
22298976=	2	2	2	9	8	8	9	7	6		
	2x2=4	2x3=6	2x1=2	9x(-2)=-18	8x(-3)=-24	8x(-1)=-8	9x2=18	7x3=21	6x1=6	6+21+18-8-24-18+2+6+4	7

8 İLE BÖLÜNEBİLME

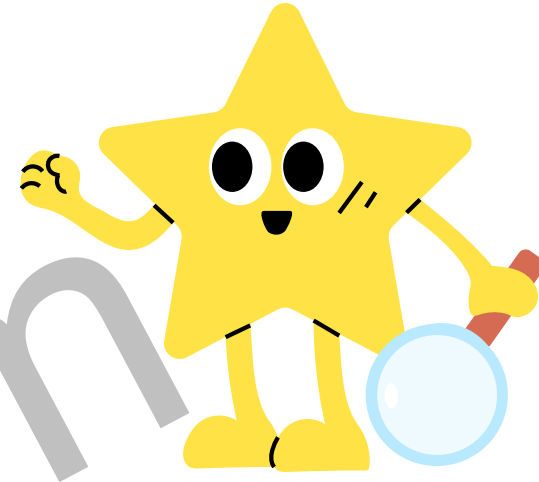
Doğal sayımızın **son 3 basamağı 8 ile bölünüyorsa** sayımız 8'e tam bölünür.

- Sayımızın sonu 000 ise 8'e tam bölünür.
- Sayımız iki veya bir basamaklı (8'e bölünen bir basamaklı sayılar 0 ve 8'dir.) ise normal bölme işlemi uygulamalıyız.

ÖRNEK

16	16	8
	0	2

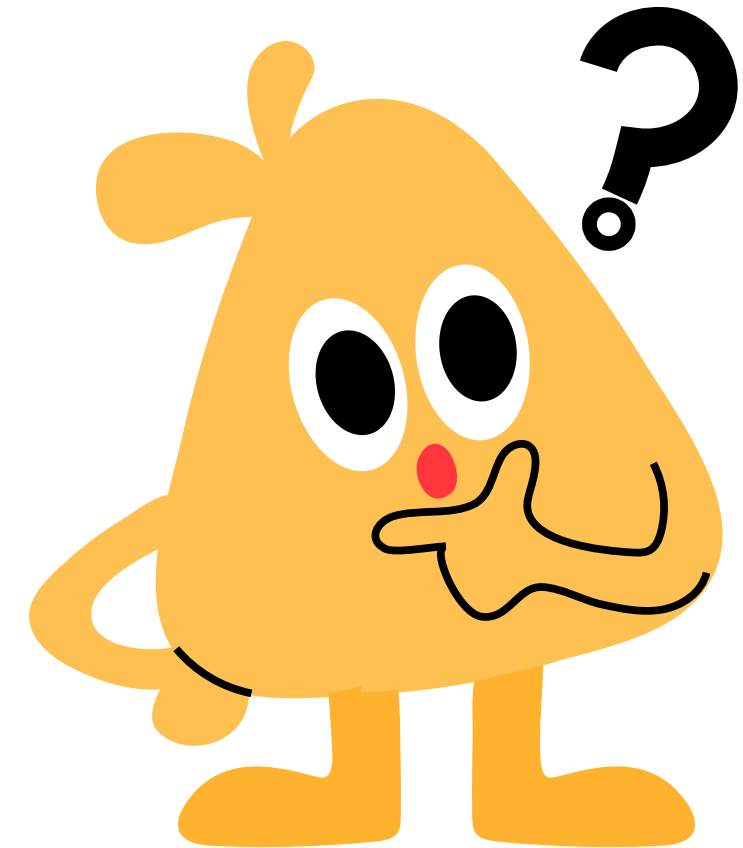
28558976	976	8
	0	122

13255812	812	8
	4	101

ÖNEMLİ NOT

8'e bölünen her sayı 4'e ve 2'ye tam bölünür.

2'ye bölünmeyen veya 4'e bölünmeyen hiçbir sayı 8'e tam bölünmez.

9 İLE BÖLÜNEBİLME

Elimizdeki doğal sayının **rakamları toplamının 9 ile** tam bölünmesi gerekmektedir.

ÖRNEK

27 Rakamlar Toplamı $2+7=9$

$$\begin{array}{r} 9 \overline{) 27} \\ \underline{18} \\ 9 \\ 0 \end{array}$$

189 Rakamlar Toplamı $1+8+9=18$

$$\begin{array}{r} 18 \overline{) 189} \\ \underline{18} \\ 9 \\ 0 \end{array}$$

1569872358 Rakamlar Toplamı $1+5+6+9+8+7+2+3+5+8=54$

$$\begin{array}{r} 54 \overline{) 1569872358} \\ \underline{54} \\ 0 \end{array}$$

5= Rakamlar Toplamı 5

$$\begin{array}{r} 5 \overline{) 5} \\ \underline{5} \\ 0 \end{array}$$

46 Rakamlar Toplamı $4+6=10$

$$\begin{array}{r} 10 \overline{) 46} \\ \underline{10} \\ 6 \\ 1 \end{array}$$

822658953 Rakamlar Toplamı $8+2+2+6+5+8+9+5+3=48$

$$\begin{array}{r} 48 \overline{) 822658953} \\ \underline{48} \\ 3 \end{array}$$

10 İLE BÖLÜNEBİLME

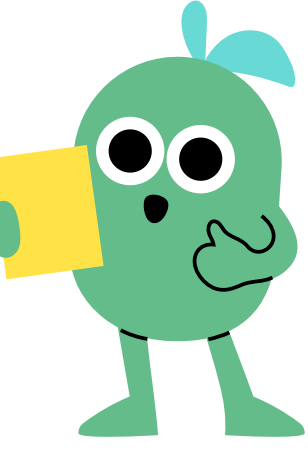
Doğal sayının **birler basamağı 0** ise 10 ile tam bölünür.

ÖRNEK

10'a tam bölünenler		
30	Birler Basamağı	0
50	Birler Basamağı	0
8226589530	Birler Basamağı	0

10'a tam bölünmeyenler		
1569872358	Birler Basamağı	8
5	Birler Basamağı	5
189	Birler Basamağı	9

11 İLE BÖLÜNEBİLME

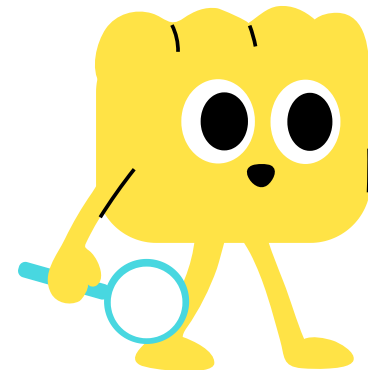
Birler basamağından başlayarak rakamlar $+$, $-$; $+$, $-$ şeklinde toplanır ve bulunan değer 11 ile bölünüyorsa (veya sonuç 0 ise) doğal sayı 11 ile kalansız bölünür.

ÖRNEK

		-	+	-	+	-	+	-	+		Toplamlar
121	=						1	2	1	=	$1-2+1=0$
136	=						1	3	6	=	$6-3+1=4$
149259	=			1	4	9	2	5	9	=	$9-5+2-9+4-1=0$
298515	=			2	9	8	5	1	5	=	$5-1+5-8+9-2=8$
6716655	=		6	7	1	6	6	5	5	=	$5-5+6-6+1-7+6=0$
20149964	=	2	0	1	4	9	9	6	4	=	$4-6+9-9+4-1+0-2=-1$

SONUÇ SONUNCU ÖRNEKTEKİ GIBI - BİR İFADE ÇIKARSA SAYIYA 11 EKLEYEREK SONUCU BULURUZ. YANI $-1+11= 10$ OLUR VE 11'E TAM BÖLÜNMEZ.

Son olarak ;

Bir doğal sayı başka bir doğal sayıya bölündüğünde **bölen sayı**
her zaman kalandan büyük olmalı.!!!

ÖRNEK : 48 sayısını ele alalım. Burada 9a bölersek bölüm 5 kalan 3 olur.

Kalan (3) bölenden (9) daima küçüktür. Eğer küçük değilse bölme işlemi bitmemiştir.

48	9
	5
3	